

ŠE O KRIZI NA CIPRU

PRIČAKUJE SE INTERVENCIJA ZDRUŽENIH NARODOV

O vprašanju razpravlja Varnostni svet - Rešitev krize je mogoča le s potrpežljivimi pogajanjmi pod pokroviteljstvom OZN - Spopadi na otoku začasno prenehali, a napetost še traja

Vprašanje sredozemskega otoka Cipra, kjer že skoraj dva mesca divja državljanska vojna, je te dni zadobilo izrazit mednarodni značaj. Na zahtevo Velike Britanije, kateri se je nato pridružila še ciprska republika, je bila v New Yorku sklicana posebna seja Varnostnega sveta Združenih narodov, da prouči celotno zadevo in sprejme predvsem učinkovite ukrepe za obnovitev miru in za vzdrževanje reda na otoku. Medtem so se spopadi med ciprskimi Grki in Turki začasno prenehali, a na vsem otoku vlada še vedno hudo napeto ozračje, ker obe strani nista položili orožja, temveč le čakata na bližnji razvoj dogodkov.

Misija ameriškega podtajnika Balla je doživela neuspeh, kajti ciprski predsednik Makarios ni hotel pristati, da bi se spor rešil v okviru držav, ki so se na osnovi londonskega dogovora iz leta 1959 obvezale, da bodo jamčile celovitost in suverenost otoka, (to so Grčija, Turčija in Velika Britanija) niti ni pristal, da bi na otok dospela čete Atlantskega zaveznitstva, ki bi kot mednarodna policija skrbele za vzdrževanje miru in reda ter tako preprečile nadaljnje prelivanje krvi.

Ker se je izkazalo, da so ti predlogi neizvedljivi, in ker Velika Britanija izjavlja, da ne more sama dalje nositi odgovornosti za stanje na otoku, je bila na njeno zahtevo sklicana seja Varnostnega sveta.

SEJA V NEW YORKU

Britanski zastopnik je na tej seji predlagal, naj Združeni narodi čimprej pošljejo na otok posebne oddelke, ki bodo skrbeli za red in mir. Predlagal je nadalje, naj se imenuje nevtralen posredovalec in naj OZN zagotovi celovitost ciprske republike.

Poseben načrt za rešitev ciprske krize je sestavil tudi glavni tajnik Združenih narodov U Tant. Ta načrt, ki pa še ni uradno znan, baje predvideva, da bi oddelke, ki bi jih Združeni narodi poslali na Ciper, dale na razpolago države Commonwealtha (bivše Britanske skupnosti narodov) in še nekatere nevtralne države. Načrt dalje predvideva imenovanje nevtralnega posredovalca, ki bi skušal doseči sporazum med ciprskimi Grki in Turki. Kot vidimo, se predlogi U Tanta bistveno ne razlikujejo od predlogov Velike Britanije.

Vsakdo razume, da je trenutno najvažnejše, da se na otoku obnovi mir in zagotovi red, kajti v nasprotnem primeru so

pogajanja za miroljubno rešitev spora nemogoča.

ETNICNA SESTAVA OTOKA

Bo morebitna prisotnost vojaških oddelkov Združenih narodov sposobna to doseči? Na vprašanje je danes težko odgovoriti. Med dvema etničnima skupinama je namreč zlasti v zadnjih mescih nastalo takšno sovraštvo, da bo težko v kratkem času prišlo do pomiritve. Mnoge zunanje sile nadalje računajo, da bodo od te krize v Sredozemskem morju imele določene koristi in se zato lahko pričakuje, da bodo po svojih skritih poteh še dalje hujskale eno narodno skupino proti drugi, čeprav bodo na zunaj na vsa usta zatrjevale, da so za miroljubno rešitev spora.

Objektivno pa je treba priznati, da vprašanje samo ni tako enostavno, kot bi se zdelo na prvi pogled. Na Cipru je 389 popolnoma grških vasi, 120 popolnoma turških in 106 mešanih vasi. Vsa večja mesta pa imajo mešano prebivalstvo. Tako živi v glavnem mestu Nikoziji 45 tisoč Grkov in 23 tisoč Turkov. Ciprski Turki zahtevajo, kot znano, razdelitev otoka, kar bi pomenilo, da bi se morali Turki, ki živijo na pretežno grškem ozemlju preseliti v kraje, ki imajo danes pretežno turško pre-

bivalstvo. Že pred izbruhom krvavih neredov, 22. decembra lani, je bilo opaziti težnjo po preseljevanju turškega prebivalstva iz mešanih krajev na ozemlje, kjer imajo Turki veliko večino. V zadnjem času pa se tako rekoč vsak dan dogaja, da Turki zapuščajo mešane vasi in se naseljujejo v kraje, kjer so imeli vedno večino. Tako dopisniki poročajo, da so javna poslopja in mošeje natrpane beguncev. Takšno stanje bo prav gotovo otežkočalo dosego morebitnega sporazuma, saj je znano, da so begunske množice navadno sredstvo za najrazličnejše manevre.

MEDSEBOJNE OBTOŽBE

Kljub začasnemu zatišju pa se obe skupini še vedno oborožujeta. Grki obtožujejo turško vlado, da pošilja na otok orožje in celo posebne oborožene skupine, Turki pa protestirajo, češ da ciprskim Grkom še vedno prihaja orožje iz Grčije in tudi iz nekaterih arabskih držav. Jasno je, da bo glede na tako zapleteno stanje sama prisotnost oddelkov Združenih narodov le malo koristila, če ne bosta z njimi sodelovali obe etnični skupini in zlasti če ne bosta najbolj prizadeti državi — Grčija in Turčija — pokazali volje po miroljubni rešitvi vprašanja.

„Ustava - pravni spaček“

Po mnenju nepristranskih opazovavcev se more kočljivo vprašanje zadovoljivo rešiti le s potrpežljivimi pogajanjmi med Grki in Turki in pod pokroviteljstvom Organizacije združenih narodov. Jasno je tudi, da so potrebne korenite spremembe dosedanje ustave ciprske republike, do česar pa more priti le v ozračju medsebojnega spoštovanja in zlasti medsebojnega zaupanja.

Dosedanja ustava je silno ovirala in dejansko onemogočala kakršnokoli redno upravo, ker je bil njen ustroj zelo zapleten. Turški manjšini, ki tvori 18 odstotkov vsega prebivalstva, je bilo priznanih 30 odstotkov mest v javni upravi in policiji ter celo 40 odstotkov vodilnih mest v vojski. Ustava je nadalje predvidevala v narodnostno mešanih mestih ločene administrativne enote, se pravi posebne občine za Turke in posebne občine za Grke. Predvidevala je nadalje v teh mestih posebno sodno oblast za posamezno narodnostno skupino, turškemu podpredsedniku vlade pa je priznavala pravico veta za vsak ukrep, ki se je tikal zunanje politike, državne ob-

rambe in policijske oblasti. Za odobritev kateregakoli zakona, ki je zadeval davke, vprašanja občin in volitev, pa je bila potrebna večina tako grških kot turških poslancev (Parlament je imel skupno 45 poslancev, od katerih je bilo 30 Grkov in 15 Turkov).

»Ciprska drama — je te dni napisal neki ugledni italijanski dnevnik — obstoji v tem, da je ustava iz leta 1960 pravi pravni spaček. Namesto da bi zaščitila manjšino, je nekako uzakonila dvoboj med Grki in Turki.« »Turki izjavljajo — nadaljuje omenjeni dnevnik — da njih upor ni nastal zaradi zahteve predsednika Makariosa, naj se ustava spremeni, temveč zaradi dejstva, da je Makarios trmasto vztrajal, naj se te spremembe sprejmejo, ne da bi se upoštevale mednarodne pogodbe o jamstvih.« To praktično pomeni, da bi se Turčija, kateri je bila z londonskim dogovorom priznana pravica, da se zanima za turško manjšino na Cipru, odslej ne smela več brigati za usodo svojih rojakov. Ciprski Turki pa bi

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 23. februarja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske zborovske skladbe tržaških avtorjev; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Kalamon, zavezovavec vetrov«, pravljica, (Mara Kalan), igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 Karakteristični ansambli; 15.30 Radijska novela — Franc Jeza: »Zadnji človek«; 18.30 Po društvi in krožkih: »Skavtska družina v Dolini« (Saša Martelanc); 20.30 Iz slovenske folklorne — Lelja Rehar: »Leto je dolgo, zberem si drugo«; 21.00 Vabilo na ples.

• PONEDELJEK, 24. februarja, ob: 11.45 Italijanski akvarel; 12.15 Iz slovenske folklorne — Lelja Rehar: »Leto je dolgo, zberem si drugo«; 18.00 Glasovi iz narave (Tone Penko); 18.30 Koncert »Camerate Musicale Triestine«; 19.00 Radijska univerza — Marcello Capurro: Italijanska ustava o ljudstvu: »Načelo ljudske suverenosti«; 19.30 Zaključni koncert Drugega mednarodnega zborovskega natečaja »Cesare Augusto Seghizzi«; 19.30 Postni govori — Oskar Simčič: »Oče naš, kateri si v nebesih«; 21.00 Jules Massenet: »Manon«, opera v štirih dejanjih in petih slikah. Približno ob 21.40 Opera, avtor in njegova doba (Gojmir Demšar).

• TOREK, 25. februarja, ob: 11.45 Naš juke-box; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Sodobna italijanska glasba; 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Pregled italijanske dramatike (Josip Tavčar in Jože Peterlin); 21.50 Slovenski in jugoslovanski solisti.

• SREDA, 26. februarja, ob: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci; 12.15 Zgodovinske zanimivosti; 13.30 Izbrali smo za vas; 18.00 Znanstveni leksikon; 18.30 Skladatelj v očeh njihovih sodobnikov — Dušan Pertot: »Franz Schubert«; 19.00 Pevski zbori Julijske krajine in Furlanije; 19.15 Higiena in zdravje; 21.00 Simfonični koncert. Približno ob 21.30 Iz pesniških gajev — »Diego Valeri« (Josip Tavčar).

• CETRTEK, 27. februarja, ob: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi; 12.15 Za smeh in dobro voljo; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Solistični koncert; 19.15 Širimo obzorja: »Obisk v papirnici« (Aljoša Vesel); 21.00 »Maškara z vijolicami«, radijska igra, (Tončka Turk), igrajo člani RO; 22.55 S »Festivala dveh svetov« v Spoletu 1963.

• PETEK, 28. februarja, ob: 11.45 Ameriški odmevi; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Bila je nekoč... Venec pravljic, pripovedk, legend, »Pastirček« (Jurij Slama); 18.30 Solisti Julijske krajine in Furlanije; 19.00 Radijska univerza — Aroldo de Tivoli: Električni vplivi; 19.30 Postni govori — Jože Jamnik: »Posvečeno bodi tvoje ime«; 20.30 Gospodarstvo in delo (E. Vršaj); 21.00 Franz Schubert: Lazar (Praznik vstajenja), nabožna drama za soliste, zbor in orkester.

• SOBOTA, 29. februarja, ob: 11.45 Mali ansambli; 12.15 Po tujih krajih; 15.00 »Volan«, oddaja Piera Accoltija za avtomobiliste; 15.30 »Potovanje gospoda Perrichona«, komedija v štirih dejanjih, (Eugene Labiche - Dušan Pertot), igrajo člani RO; 17.20 II. vatikanski koncil; 18.00 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti — Vinko Beličič: »Zgodovinar in narodopisec Valvazor«; 19.15 Družinski obzorik; 20.45 Koroški Akademski oktet; 21.30 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

23. februarja, nedelja: Marta, Bogdan
24. februarja, ponedeljek: Matija, Matko
25. februarja, torek: Saša, Zmago
26. februarja, sredo: Andrej, Porfirij
27. februarja, četrtek: Gabrijel, Baldomir
28. februarja, petek: Roman, Manda
29. februarja, sobota: Just

SE BOLJ NA LEVO

V Benetkah so ustanovili mladinci prvo »Samostojno komunistično skupino« in so jo imenovali po Fidelu Castru. V proglasu pravijo, da nameravajo »ustanoviti novo revolucionarno stranko, ki bo privedla delavski razred na oblast«. Obenem obsojajo politično smer italijanske komunistične stranke. Po razkolu med socialisti, se pripravljajo sedaj še razkol med komunisti?

Gospodarsko sodelovanje med Italijo in SZ

Italija bo dala Sovjetski zvezi posojilo 70 milijard lir za nakup industrijskih proizvodov. O tem so se načelno sporazumeli med zadnjimi trgovinskimi pogajanjmi ter morajo urediti še podrobnosti.

V Rimu so podpisali dodatni zapisnik k trgovinski pogodbi 1961-65 ter novo trgovinsko pogodbo 1966-69. Po teh sporazumih bo italijansko-sovjetska trgovina stalno naraščala ter dosegla v letu 1969 240 milijard lir v obeh smereh. Italija bo prodajala industrijske izdelke, uvažala pa bo surovine, zlasti petrolej. Tako bo družba ENI kupila v letih 1964-70 25 milijonov ton sovjetskega petroleja. Letos bo uvoz petroleja znašal 6 milijonov ton in leta 1969 okrog 9 milijonov.

Iz Moskve medtem poročajo o izrednem zasedanju osrednjega odbora sovjetske komunistične stranke, ki je posvečeno kmetijstvu. Odborova revija KOMUNIST je zapisala v tej zvezi značilen stavek: človeška družba se ne more naglo razvijati, če kmetijstvo zaostaja za industrijo. Istočasno priznava, da je kmetijstvo v Sovjetski zvezi v letih 1959-63 dejansko ostalo na stari stopnji, medtem ko je industrija napredovala za 58%.

Gospodarska razdalja med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami kljub sedemletki 1959-65 ostaja nespremenjena. Izvedenci pravijo, da so Sovjeti doslej dosegli planske cilje le v proizvodnji jekla, petroleja in cementa. Drugod so zadaj ali celo daleč zadaj. V kemični industriji, ki je zelo važna zaradi proizvodnje umetnih gnojil in sintetičnih mas, so napravili manj od polovice predvidene poti. O številnih strokah sploh nočejo več objavljati podatkov. Za gradnjo stanovanj so znižali načrte. Tekstilna proizvodnja je v zastoju in živilska industrija deli usodo kmetijstva.

Sedemletka 1959-65 določa, da bi se morala industrijska proizvodnja povečati za

Krompirjeva vojska

Prejšnjo nedeljo so priredili kmetovavci prav nenavadno demonstracijo v Tridentu. Zbralo se je nad 4000 kmetov, ki so šli v povorki pred vladno poslopje in so nosili transparente z napisi »Importate le patate, importerete anche i voti« (Uvažate krompir, boste uvažali tudi glasove), »Per le patate qualche seggio cadrà« (Zaradi krompirja bo padel kak sedež — namreč poslanski). Ko je policija skušala razgnati demonstrante, je privozilo na trg par tovornjakov kupe krompirja in jih je razsulo kar po cesti. Kmetje so začeli metati krompir v okna in pobili nekaj šip.

Ozadje te krompirjeve vojske je pa to: v tridentinski okolici imajo kmetovavci še nad 700 tisoč stotov neprodanega krompirja. Džava ga pa celo uvažajo iz tujine. V okolici Coma je v sk'adišjih natrpanih okoli 400.000 stotov krompirja in kmetje ne vedo kam z njim. Kmetje zahtevajo, naj jim ga država odkupi vsaj po 20 lir za kg, sicer ga ne bodo več sadili. Nekateri poslanci so naslovili na trgovinskega ministra posebno vprašanje v tej krompirjevi zadevi. Več vreč krompirja so kmetje brezplačno odposlali ministrskemu predsedniku Aldu Moru.

80% ter kmetijska proizvodnja za 70%. Zahodni strokovnjaki sodijo, da se je industrija dozdej povečala le za 25%, a kmetijstvo je ostalo povsem pri starem. Celotna sovjetska proizvodnja zdaj znaša 65% ameriške.

—0—

SEGNI V PARIZU

Včeraj je odletel predsednik Segni v spremstvu zunanjega ministra Saragata na večdnevni politični obisk v Parizu.

Politični razgovori med francoskimi in italijanskimi državniki imajo namen razčistiti različne poglede Pariza in Rima na evropsko politiko. Časopis »Esteri«, glasilo zunanjega ministrstva, piše jasno, da so oboja mnenja glede političnih in vojaških vprašanj Atlantske skupnosti, kakor tudi glede politične enotnosti Evrope precej daleč narazen. Italijanska zunanja politika se zavzema za evropsko skupnost v zvezi z Anglijo, skandinavskimi državami in tudi z Zedinjenimi državami. De Gaulle se pa zavzema za avtoritarno evropsko politiko pod francoskim vodstvom in brez Anglije ter Amerike.

ZEMLJA SE TRESE

Na Azorskih otokih v Atlantskem oceanu je v ponedeljek silen potres razrušil več mest in vasi. V mestu Vila dal Velas so ostale od dva tisoč hiš le tri pokonci. Nad petnajst tisoč zbeganih prebivalcev otoka Sao Jorge se vali v neredu proti obali.

Položaj je še bolj nevaren, ker grozijo vulkanski izbruhi. Po pobočjih dveh napol ugaslih ognjenikov so se odprle dolge razpoke iz katerih sika žveplena para. Geologi napovedujejo, da bosta ognjenika morda v kratkem času naravnost eksplodirala in pognala v zrak ves otok. Od vseh strani plovejo ladje na pomoč, da prepeljejo ljudi na varno.

V nedeljo so bile v Grčiji volitve v državni zbor. Odločilno zmago je odnesla liberalna Sredinska zveza, katero vodi 76-letni politik Papandreas; dobila je 173 sedežev od skupnih 300. Radikalna unija prejšnjega ministrskega predsednika Karamanlisa je dosegla 104 mandate; levčarska zveza EDA pa le 22. Vlada je bila večeraj zaprisežena. Napovedala je oster boj proti levici in desnici.

**Pričakuje se intervencija
Združenih narodov**

(Nadaljevanje s 1. strani)

v tem primeru bili izpostavljeni nevarnosti, da bi bili lepega dne kratkomalo priključeni Grčiji, ne da bi se temu mogli uspešno upreti.

Problem je, kot vidimo, zelo zapleten. Tudi če bo prišlo do zaželenne neposredne intervencije Združenih narodov, bodo verjetno potrebna leta pogajanj, preden se bo ciprsko vprašanje uredilo. Za njegovo rešitev je nadalje nujno potrebno, da velesile in zlasti Sovjetska zveza opustijo misel, da bi iz ciprskega vprašanja lahko izbile določene koristi. Ciper spada — hočeš nočeš — v interesno območje Zahoda in bi kakršenkoli poskus, da se spremeni sedanje ravnotežje sil utegnil imeti takšne posledice, ki jih danes ni mogoče niti predvidevati.

Vladni ukrepi v korist kmetijstva

Vlada je odobrila 4 zakonske osnutke, ki se tičejo razvoja ter socialno-tehnične preosnove kmetijstva. Prvi se nanaša na agrarne pogodbe, drugi na zemljiško lastništvo, tretji na financiranje razvojnih ustanov in četrti na zmanjšanje davkov za kmete.

Prvi zakonski osnutek prepoveduje sklepanje novih spolovinarskih pogodb. Pri sedanjih pogodbah pa zvišuje delež kmeta pri pridelku in dobičku na 58%, medtem ko ostanejo izdatki razdeljeni na polovico. Podobni so novi predpisi za kolonat. Zemljiško lastništvo bodo preuredili s podporami za nakupe zemljišč, s komasacijo razdrobljenih posestev ter po potrebi z razlastitvami v splošno korist. Kmetom bodo dajali 40-letna posojila po 1% obrestih za nakup zemljišč in sicer do celotnega zneska

VANONI, VANONI!

Vsako leto, med pustom in postom, se strahovito razgibljejo duhovi vseh davkoplačevcev. Srečujejo se po cesti znanci in se ne pozdravijo več z »Dober dan«, marveč kar »Si že naredil Vanoni?«, to se pravi, izpolnil prijavo o svojih dohodkih. Človek bi mislil, da ljudje kar hrepenijo po plačevanju davkov, kar je menda sveta državljanska dolžnost.

V resnici je pa drugače. Vedno bolj komplicirane prijave in odlašanje za njih izpolnitev povzročajo pri odlašavcih kar zavist, če je kdo »Vanonija« že ukrotil, to se pravi, če ga je že vse v redu napisal, da ne bo oškodoval — sebe. Uradni »šimelj« pri italijanskem davčnem sistemu je namreč res visoko učena in zapletena žival. Kaj je na primer potreba pisati državnemu nameščencu cele pole papirja za prijavo plače, ko pa jo ima davčni urad že tako »uradno« pred sabo. »Vanonija« je morda treba napisati le zato, da te lahko uščenejo, če si utajil stotinko.

Uradni »šimelj«, pa naj si natakne na nos še tako velike očali, ne bo razbral iz »Vanonija« pravih dohodkov filmskih igralk, velikih trgovin, velikih odvetnikov in zdravnikov. Mali davkoplačevalec se pa ihta in tuhta, da bi tiste papirje pošteno izpolnil, če ne ve, kako in kaj, je pa tisti »Vanoni« kriv, Bog mu daj dobro, ker je že davno umrl. Od takrat do danes bi pač že lahko poenostavili davčne prijave!

nakupne vrednosti, dalje 5-letna posojila po 2% obrestih za kupovanje poljedelskih strojev.

Državni nameščenci

Sindikati državnih uradnikov so sporočili, da so zadovoljni s pogajanjem, katera so imeli z ministrom za preosnovo javne uprave Pretijem. Vlada je obljubila ustanoviti komisijo, ki bo do 30. junija sestavila poročilo o funkcionalni preureditvi karier ali službenega napredovanja javnih uslužbencev. Minister Preti bo predsednik komisije in v njej bodo zastopniki prizadetih kategorij.

Preti je povedal, da sta si stališči vlade in sindikatov glede konglobiranja plač že zelo blizu. Vendar se bo zadeva iz finančnih razlogov zavlekla, ker so sindikati postavili tudi zapleteno zahtevo po preureditvi karier.

Minister je opozoril, kako naj se državni uradniki zavedajo, da pretirane zahteve spravljajo v nevarnost trdnost lire v škodo zlasti revnih slojev. Izdatki državnega proračuna v finančnem letu 1963-64 znašajo okrog 6.000 milijard lir, od česar odpade na uradniške plače 2.850 milijard ali skoraj polovica. Konglobiranje bo stalo državo vsaj 450 milijard lir ter preureditev karier še večje nepredvidljive vsote, ker je v državni birokraciji zaposlenih okrog milijon 400 tisoč ljudi. Vlada je javnim uslužbencem že dala poviške v letih 1962 in 1963 z integracijsko in začasno doklado.

KUPČIJA JE KUPČIJA

Precejšnje zanimanje so vzbudile že pred nekaj časa novice iz gospodarskih krogov o trgovinskih zvezah Italije in »rdeče« Kitajske. Družba Montecatini je poslala v Peking skupino inženirjev in tehnikov, da se domenijo za zgradnjo dveh velikanskih tovarn umetnih gnojil. Vsaka bo imela 300.000 ton letne zmogljivosti. Državno podjetje ENI (Ente Nazionale Idrocarburi) pa je podpisalo s kitajsko vlado pogodbo za dobavo petrolejskih naprav v znesku 20 milijard lir. V prihodnjih mesecih bo tudi italijanska težka industrija začela pošiljati stroje na Kitajsko.

Po vsem tem je razumljivo, da hočejo levičarske stranke napraviti še korak naprej, in sicer politični, z zahtevo po priznanju Kitajske ljudske republike.

TRINKOV KOLEDAR

Prejšnji mesec je izšel že deseti letnik Trinkovega koledarja, katerega urejuje prof. Bednarik ob sodelovanju izobražencev iz Beneške Slovenije.

Koledar je namenjen v prvi vrsti našim izseljencem po svetu, povezuje pa v skupno občestvo vse rojake, ki živijo pod Matajurjem. Koledar ni samo »koledar«, ampak prinaša dosti zanimivega iz Trinkove zapuščine ter vrsto izvornih člankov in študij o rojakih in njih krajih v Beneški Sloveniji.

Marsikateri izobraženec je že posegel po tem koledarju za nadaljevanje svojih študij na najzapadnejši veji našega rodu, za številno družino, so ga prisilile, da je

Odblesk življenja v marmor je udahnil...

Predvčeranjem, 18. februarja, je minilo 400 let, odkar je padlo dleto iz neutrudnih rok Michelangela Buonarrotija, mojstra dleta, čopiča in peresa. On je vtisnil svoj pečat celotnemu tedanjemu kulturnemu ciklusu; zato se ga te dni spominja ves izobraženi svet.

Rodil se je 6. marca 1475 v Caprese pri Chiusi, v slikoviti srebrno-zeleni pokrajini Arezza. Mati mu je umrla, ko je imel komaj 6 let. Vzredila ga je žena nekega klesarja v Settignano. Michelangelo se je zato pozneje šalil, da je že s prvim mlekom pil ljubezen do kiparstva. Oče in strici so se pa trudili, da bi dečku prepodili umet-

niške muhe iz glave. Hoteli so, da bi postal zdravnik. Trinajstletni deček je pa z železno voljo zmagal in je ubral svojo pot. Vstopil je kot vajenec v umetniško delavnico mojstra Ghirlandaia. Kmalu ga je zapustil, ker se je čutil bolj za kiparstvo, čeprav je pozneje obvladoval marmor in barve kot edinstven genij. Prišel je v kiparsko šolo na dvor florentinskega kneza Lovrenca Veličastnega, kjer je 4 leta užival gostoljubje. Občeval je s prvimi duhovi renesančne dobe. Antika in renesansa sta oplajali njegovega duha. Proslavil se je najprej s po'rel efom Madonna della Scala. Začeli so pa vstajati tudi zavistneži, ki so ga celo dejansko napadli in mu pokvečili nos. Michelangelo je bolj zbolela pokvarjena človeška narava kot udarec.

Ko so morali v burnih časih Medicejci, njegovi pokrovitelji, bežati iz Florence, je moral tudi on po svetu; v Benetke, v Bologno in nato v Rim, s katerim se je zvezal do smrti. Tu se je, poleg nešteti drugih umotvorov, porodila pod njegovim dletom slavna »Pietà«, Kristus v naročju žalostne Matere božje. V njen obraz ni vklešal brutalne človeške žalosti, marveč toplo melanholijo, ki je tudi umetnika spremljala vse življenje.

Leta 1501 je poklicala 26-letnega mladeniča, v polnem umetniškem razvoju, signoria v Florence. Težke gmotne razmere, skrb za številno družino, ga je prisilila, da je sprejel ponudbo, naj iz ogromnega, a skripenčnega bloka carrarskega marmorja

(Nadaljevanje na 8. strani)

PODJETJE

S. A. FRATELLI SULZER - WINTERTHUR (SVIZZERA)

IŠČE

strokovno izvežbane delavce v starosti od 20 do 45 let, in sicer: inštalaterje za razne ogrevalne napeljave; ključavničarje; varivce raznovrstnega železa, pločevine in cevi; čistivce litega železa in podobno.

DOBER ZASLUŽEK

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se, pismeno ali ustno, na naslov:

GINO PROTTO, via Scodnik, 13 — GORIZIA

Tržaškega

Nabrežina:

SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na ponedeljkovi seji občinskega sveta je župan sporočil, da bo s 1. septembrom tega leta devinsko-nabrežinska občina na osnovi odloka predsednika republike ponovno priključena okrajnemu in okrožnemu sodišču v Trstu. Že več let je namreč občina pripadala okrajnemu sodišču v Tržiču in okrožnemu sodišču v Gorici, kar je prebivalstvu povzročalo precejšnje težave spričo dejstva, da je Trst upravno in gospodarsko središče tudi devinsko nabrežinske občine.

Župan je nadalje omenil, da je bil svetovavcem dostavljen osnutek proračuna za tekoče leto. Proračun, ki ga predlaga odbor, predvideva okrog 116 milijonov rednih in izrednih dohodkov ter 163 milijonov izdatkov, tako da znaša primanjkljaj 47 milijonov lir.

Ker letošnji proračun Ustanove za gradnjo ljudskih hiš ne predvideva gradnje stanovanj v devinsko-nabrežinski občini, je svet pooblastil občinski odbor, naj prouči možnost, da občina najame pri Tržaški hranilnici posojilo za gradnjo ljudskih stanovanj. Svet je nadalje sklenil poslati generalnemu vladnemu komisarju posebno pismo s prošnjo, naj spremeni odlok št. 92, da bo lahko ustanova Selad zaposlila več delovnih moči. Selad je tudi v tej občini izvršila marsikatero javno delo, sedaj pa je v nekakšni likvidaciji, ker na osnovi obstoječih predpisov dejansko ne more zaposliti delavcev. Znano je namreč, da so lahko delali pri Seladu le tisti delavci, ki so prejeli do 10 tisoč lir pokojnine in so bili stari manj kot 65 let. Če hočemo, da se Selad ohrani, je torej nujno, da se ti predpisi sedaj spremenijo.

Mednarodna razstava v Devinu?

Svet je zatem sklenil prispevati 1 milijon lir turističnemu uradu za Sosljan in Devin. V tej zvezi je svet vzel na znanje predlog Pokrajinske ustanove za turizem, naj se letošnja mednarodna razstava cvetlic priredi v devinsko-nabrežinski občini, in sicer po možnosti v devinskem grajskem parku. Vprašanje je zlasti zato aktualno, ker prireditelji razstave letos nimajo v Trstu na razpolago pomorske postaje in tudi še niso mogli najti drugih primernih prostorov. Lastnik gradu je baje pripravljen dati na razpolago prostore v gradu, občina pa se je obvezala, da bo prireditve finančno podprla.

Svet je nato z večino glasov zavrnil o-stavko svetovavca in odbornika Abdona Vižintina. Odobril je tudi predlog gospodar-skega načrta za leto 1964-65. S sredstvi iz sklada generalnega komisariata naj bi se izvedla naslednja dela: nadaljnje izvajanje načrta za ureditev greznice in kanalizacije

(40 milijonov), ojačanje javne razsvetljave in vodovodnega omrežja (8 milijonov), popravila občinskih poslopij in cerkva (5 milijonov), ureditev občinskih cest (20 milijonov), za turistične objekte (7 milijonov).

Na koncu seje je svet odobril še pravilnik, ki zadeva brivske in česalne salone v občini.

Štivan:

RAZISKALI SO GLAVNI IZVIR TIMAVE

Na prizadevanje krajevnega turističnega urada za Sosljan in Devin je skupina tržaških jamarjev v nedeljo raziskala enega glavnih izvirov Timave v Štivanu. Skupina jamarjev se je s pomočjo posebnih priprav potopila v več desetih metrov globoko brezno in ga fotografirala, kar naj bi služilo globlji proučitvi njegove morfološke sestave. Kot znano, je bilo v zadnjem času napravljenih nekaj poskusov, da bi ugotovili, ali in v kolikšni meri je Timava nadaljevanje reke, ki ponikne na Pivki in ki predstavlja tudi eno glavnih atrakcij Škocijanske jame.

Del nedeljskih raziskav je posnela italijanska radiotelevizija.

PRIPRAVE NA DEŽELNE VOLITVE

Vse stranke se že živo pripravljajo na bližnje deželne volitve, ki bodo baje v prvi polovici maja. Najmočnejši stranki — Kršč. demokracija in komunisti — sta, kot kaže, že sestavili tudi kandidatni listi, a ju še niso objavili.

Deželni svet, katerega prva seja bo v sejni dvorani tržaškega občinskega sveta, bo sestavljen iz 61 svetovavcev. Skupno je 5 volilnih okrožij, Tržaško volilno okrožje, ki zajema 6 občin, bo izvolilo 15 svetovavcev, goriško volilno okrožje, kjer je 25 občin, bo poslalo v svet 7 svetovavcev, videmsko okrožje, ki ima 92 občin, bo izvolilo 21 svetovavcev, okrožje Tolmezzo, kjer je 44 občin, bo imelo 6 zastopnikov, pordeonsko okrožje, kjer je 51 občin, pa bo dobilo v svetu 12 svetovavcev.

Prosek - Kontovel:

PREŠERNOVA PROSLAVA

Domače prosvetno društvo je v nedeljo priredilo Prešernovo proslavo. Spored prireditve, ki se je je udeležilo lepo število ljudi, je poleg slavnostnega govora obsegal nastop dveh moških pevskih zborov. Prvič je v tukajšnji dvorani gostoval zbor iz Repna, ki ga vodi Mirko Guštin.

Zboru se sicer pozna, da je bil ustanovljen šele pred kratkim, vendar se bo z vztrajno vajo gotovo izboljšal. O Prešernovem liku in njegovem pomenu je spregovoril g. Boris Race. V drugem delu sporeda je nastopil moški zbor Prosek - Kontovel, ki je pod taktirko pevovodje Ignaca Ote odlično zadel štiri pesmi. Na koncu pa sta oba zbora skupno zapela Vrabčev »Zdravico« in »Pesem štirinajste divizije«.

Rojan:

ZIVAHNO DELO DRAMSKE SKUPINE »DOM«

Dramska skupina »Dom« v Rojanu je v zadnjem času razvila razveseljivo aktiv-

nost. V nedeljo bo uprizorila iz francoščne prevedeno igro »Vest«, katere vsebina je zajeta iz prve svetovne vojne. Igro režira Pavel Bajc.

Na pustno nedeljo pa je postavila na oder znano Gogoljevo komedijo »Ženitev«, ki je s svojo satirično vsebino in jedkim, hkrati pa toplo človeškim humorjem in razumevanjem za šibke strani človeške narave močno ugajala gledavcem. Delo je režiral Franko Zerjal.

Upamo, da bo dramska skupina »Dom« še naprej tako živahno in uspešno delovala.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Slovenski kulturni klub, ki ima sedež v ul. Donizetti in ki združuje srednješolsko in akademsko mladino, prireja tudi letos svoje »sobotne večere«. Na zadnjem večeru so za srednješolce vrteli film »Jutri bo prepozno«, akademikom pa je predaval g. Franc Mljač o gospodarskem razvoju Trsta.

»Večeri« se za srednješolce začnejo ob 18. uri, za akademike pa ob 20. uri.

Beneška Slovenija

SPRIČO DEŽELNIH VOLITEV

Vse italijanske stranke se že kar marljivo pripravljajo na bližnje deželne volitve. Posebno delavne so v videmski pokrajini. Kot pri vsakih volitvah, se tudi to pot spominjajo tistih 40.000 prebivavcev v beneško-slovenskih vaseh, ki bi s svojimi glasovi nagnili tehtnico v prid tej ali oni stranki.

Od komunistov do demokristjanov in še bolj na desno, vsi vabijo, naj se Slovenci vpišejo v njihove stranke. Obetajo med in mleko, vsi; po volitvah pa bo vse pri starem. Kako neki bi ne bilo, ko pa gredo slovenski volivci kot razkropljene ovce na volišče, razcepljeni na toliko strank, kolikor jih premore demokratična Italija. V razcepljenost jih silijo tudi nekateri domači laži veljaki sami; eni z namigi, da morajo Slovenci v »napredne« vrste, seveda italijanske, ker so se slovenske same razpu-stile; drugi silijo v krščansko demokracijo, seveda zopet v italijansko. Malokomu pa se zdi potrebno jasno povedati, da bi morali pri deželnih volitvah vsi Slovenci skupno nastopiti, pod svojo zastavo, tudi če imamo več političnih prepričanj. Le s skupnim nastopom bomo, po vzgledu koroških bratov in tirolskih Nemcev, izbojevali in obvarovali svoje pravice. Skupna slovenska lista bi se morala razširiti na vse tri pokrajine, koder žive Slovenci.

Veseli nas, da je ta misel prodrla vsaj delno tudi med brate pod Matajurjem, ki so uvideli, kot piše »Matajur«, da »naše doline niso ali vsaj ne bi smele biti volilni fevd nikogar.« List poudarja, da bi moralo imeti 40.000 prebivavcev slovenskega jezika v videmski pokrajini svojega zastopnika v deželnem zboru. Pravi tudi, da bi ne odklonili ponudbe italijanskih demokratičnih strank, ki bi hotele sprejeti na svoje liste slovenske kandidate. Nadaljuje: »Poudariti moramo pa, da je naša dolžnost, če bi slovenski predstavniki ne našli prostora v nobeni listi — tudi če se stranke sklicuje-

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Up:ava

OBCINSKA SEJA

V petek zvečer se je goriški mestni odbor zbral na daljšo sejo, na kateri je sprejel več predlogov občinskih odborov. Med drugim je odobril stroške za vzdrževanje javnih telefonov v Pevni, Podgori in v Ločniku; za nakup pisalnih strojev; za vzdrževalnino revnih občanov v bolnišnicah in hiralnicah. Referent za šolstvo je predložil v odobritev nekatere stroške za zavod »O. Lenassi« in za slovensko učiteljsko. Pri tej točki moramo pripomniti, da čaka ta zavod že precej časa na potrebne omare za fizikalni in prirodopisni kabinet. V začetku leta je dobil precej aparatov in drugih predmetov, ki so še vedno po zabojih, ker manjkajo omare. Znano nam je tudi, da se uporablja pri petju in glasbenem pouku zastarel klavir, slabši kot razglašena harmonika. Morda so vključene v omenjenih stroških tudi te postavke?

Občinski svet bo pa sklican 24. februarja. Razpravljal bo o najemu posojila 60 milijonov lir za zavod »Dante Alighieri« in o novih stroških za dokončno zgradbo stanovanjskih hiš na Tržaški cesti.

- **Hanalška dolina**

jo na to, da je treba ščititi pravice etničnih in jezikovnih manjšin na splošno — da skrbijo za sestavo lastne samostojne liste, liste v kateri naj bi bili vključeni od ljudstva zbrani najboljši kandidati.

Kar velja za Beneške Slovence, velja na splošno. Jasno je, da bi skupen nastop vseh slovenskih volivcev, kljub nam škodljivi volilni geometriji, spravil v deželni parlament tudi slovenskega zastopnika.

STUPICA

V torek zjutraj je prebivavec okrog Stupice preplašil velikanski šum. Z Matajurjevega pobočja se je utrgal ogromen plaz. Zemlja se je namreč odtajala, nekoliko je pripomoglo tudi prvo deževje in usad je zgrmel v dolino proti Stupici. Spotoma se je razdelil na več tokov. Okrog 40 stotov grušča in kamenja pa je le padlo na glavno cesto in se valilo proti hišam. Odnoslo je kar cel vogal na novo zgrajene hiše pri Cenčičevih. Ranjena je bila na levi nogi tudi 24-letna Mirka Hrast, ki služi kot bolničarka v Trstu. Slučajno je prišla na obisk k svojcem, pa jo je doletela nesreča. Manjši usadi so se začeli pojavljati tudi nad drugimi cestami. Oblast bi morala pregledati take nevarne kraje in ukreniti potrebno, da ne bo človeških žrtev.

SPETER

Po dolgem času je le prišel glas, da je vlada nakazala nekaj denarja za posestnike, ki so bili lani prizadeti od toče in poplav. Škodo v vaseh ob hudournikih Malina, Grivo in drugod so precej časa cenili. Ta in oni se je čutil celo prizadetega, ker mu niso priznali dovolj velike odškodnine. Vendar so se potolažili, v upanju, da bo prišlo kmalu vsaj majhno odplačilo za prestano škodo.

Zdaj je res prišlo ali vsaj napovedano je. Ves znesek pa znaša komaj en milijon lir. Kako bodo to pogačico razdelili na več kosov, pa sam Bog vedi! In niti ni videti, da bi prišlo od kod še kaj več.

SOVODNJE

Zdaj, ko se vreme nekoliko spreminja, pa naši kmetovavci radi presoajo, kakšna je bila letošnja zima. Ni sicer še pri pravem koncu, a vsi so mnenja, da je bila še kar znosna. Podnevi je bilo vreme prijetno, sončno in zdravo, čeprav se je vedno zjutraj in zvečer poostrilo. Boljšega vremena si skoraj nismo mogli želeli.

Le eno slabo stran letošnje zime pomnimo: štirideset dni, to je do sobote ni padla kaplja dežja. Mnogo hiš je zaradi suše ostalo brez vode. Kar se že dolgo ni zgodilo, zmanjkala je voda v vodnjakih in vodnih črpalkah. Posušili so se najbrž podzemski vodni tokovi, ki tečejo globoko v tleh proti Vipavi. V zadregi so bili tudi tisti, katerim so zamrznile vodovodne cevi in še bolj tisti, ki jih sploh še nimajo. Pomanjkanje vode v zimskem času je za naše kraje res čuden pojav.

PEVMA

Ze precej časa se ni slišalo o kakih cestnih nesrečah. V torek zvečer se je pa na žalost spet ena dogodila. Proti domu na Oslavje se je vozila na motorčku 17-letna Albina Markovič. Na prvem ovinku v klanec ji je prerezal pot 70-letni Alojz Dornik iz Steverjana. Dekle se ni moglo več ogniti in je trčilo v moža. Oba sta se na asfaltu precej pobila. Markovičeva si je razbila levo koleno in desni komolec. Dornik je pa dobil poškodbe na glavi. Oba je Zeleni križ prepeljal v bolnišnico.

Obnovila se je tudi afera s prejšnjim poštarjem Laurentijem. Čeprav je primanjkljaj v uradu pokril, so ga zopet priprli, ker se preiskava spet nadaljuje. Govori se, da so nekateri oškodovanci vložili nove pritožbe.

OSLAVJE

Po dolgem času smo zopet čakali eno poroko. Prejšnjo soboto sta stopila na skupno pot življenja gospodična Primožič Ana in Kazimir Brajnik iz Štandreža. Oba, ženin in nevesta, izhajata iz trdnih kmečkih hiš. Zatorej je ta poroka tem bolj razveseljiv pojav, ker bo novi par ostal zvest domači zemlji in ji bo posvetil vse svoje sile, kar se v naši »industrializirani« dobi tako redko zgodi. Znanci in prijatelji kličejo novemu paru: Bog daj srečo!

PLACUTARSKI ZVONOVI

Med farani gorške župnije Placute se je začelo živahno zanimanje za zvonove. Starejši »Placutarji« imajo še dobro v ušesih nekdanje ubrano petje treh zvonov; z njimi so se ponašali tudi kot dobri pritrkovavci. Zvonovi so bili vlti že leta 1881. Med vojno pa je oblast vzela iz zvonika mali in srednji zvon, da jih prelije v topove. Srednji je res zginil. Mali zvon je pa neki star faran odkril po dolgem iskanju v stolpu cerkve v Lauzaccu blizu Palmanove. Tja je prišel zato, ker so tamošnji župljani dali v topilnico enega svojih, že počenega, in so v zameno dobili placutarskega. Po vojni je sicer vlada poslala druge v Gorico, a po mnenju faranov ne donijo tako lepo kot stari. Zato so sklenili, da bodo zlepa ali s tožbo terjali svoj zvon nazaj.

Iz Goriške

»VITA ISONTINA«

Pod zgornjim naslovom je v nedeljo izšla v Gorici prva številka novega tednika, s podnaslovom »Goriški tednik«. Uredništvo lista se nahaja v škofiji, uprava pa v »knjigarni sv. Pavla« v Oberdanovi ulici. Tednik naj bi torej bil glasilo italijanskih katoliških goriških krogov in ne izrecno demokršćanske stranke, oziroma njenega pokrajinskega vodstva. Tiska se pa v Vidmu.

STEVERJAN

Slovensko katoliško prosvetno društvo v Steverjanu obvešča, da bo uprizorilo v nedeljo, 23. februarja, ob peti uri popoldne v Katoliškem domu v Gorici Molierovo komedijo »Namišljeni bo'nik«. Izvajal jo bo dramski odsek prosvetnega društva. Prihodnji četrtek, 27. t. m., pa bo imel prof. Bednarik drugi del predavanja o Trinku, in sicer »Trinko v njegovih delih in pesmih«. Predavanje bo v društveni dvorani ob osmi uri in pol.

V zadnji številki smo brali, da pri nas marsikaj napreduje in se razvija. Dopisnik pa je pozabil še na nekaj. Razvija oziroma veča se tudi število naših krčem. Ta novica bo razveselila žejna grla, pa menda bolj tuja, kot pa domača.

Občina in večina njenih zastopnikov se je upirala novi krčmarski obrtnici tik pokopališča, ker se je že nekajkrat zgodilo, da so pijani gostje, ko je bila tam poleg »osm'ca«, onečaščali posvečeni prostor. Zdi se pa, da so vsi svetniki podpirali prosivca in da bo vino le začelo teči. Pravzaprav ga je že steklo pol hl zastonj; menda na račun nove veje.

GORIŠKO PREBIVALSTVO

Prebivalstvo goriške občine se je pomnožilo v letu 1963 za 591 oseb, tako da je znašalo število občanov ob koncu leta 43.419 enot.

Ob pregledovanju števil in gibanju prebivalstva, se izluščita dve zanimivi ugotovitvi. Prva je ta, da presega število ženskih prebivalcev moške, in sicer kar za 2864. V mestu nosijo torej prve zastavo ženske. Druga je pa v rokah — starih. Dejstvo je namreč, da je umrljivost manjša in da se dosti mladih izseli, ker ne dobe doma dela. Lani je moralo iti za kruhom 1364 goriških občanov. Čuden je pojav izseljenstva iz mesta, kjer se vendar govori o novih industrijskih pasovih, celo v Sovodnjah in Pevni.

Zato ugotavljamo, da se prav iz statistik vidi, da morajo domačini s trebuhom za kruhom, tuje se pa doseljujejo na njih mesta.

RODITELJSKI SESTANEK

Ravnateljstvo Nižje srednje in Strokovne šole v Gorici obvešča starše, da se bo vršil roditeljski sestanek v nedeljo, dne 23. februarja 1964 ob 10. uri na sedežu šole, ul. Randaccio 10.

OBVESTILO

Šolsko skrbništvo v Gorici obvešča, da je izšla v Uradnem vestniku (30. jan. 1964) Prosvetnega ministrstva okrožnica o provizoričnih premeštitvah učnega in vodstvenega osebja na srednjih šolah za šolsko leto 1964/65.

GOSPODARSTVO

Če vino diši ali ima okus po plesni

Letos je precej takih vin. Vzroka sta dva: Predvsem je bila letina obilnejša, kot je bilo na razpolago vinske posode, zaradi česar so mnogi uporabili tudi takšno posodo, kakršne ne bi uporabili v rednih razmerah. Drugi vzrok pa je v kakovosti grozdja, katera je bilo mnogo gnilega. Vinogradniki terga je bilo moštiti kot v drugih letih. Zaradi gnilobe grozdja je mlado vino imelo okus po gnilem, po močni plesni, drožje pa so v mnogih primerih pri prvem pretakanju močno smrdele. Vsega tega bi ne bilo, če bi še sveže napravljen mošt — takoj iz grozdnega mlina — razsluzili. To bi dosegli z večjo količino kalijevega metabisulfit, katerega bi morali raztopiti v 100 litrih po 20 do 30 gramov. Ta količina metabisulfit bi vrenje začasno popolnoma zamorila in mošt bi se najbrž že v 48 urah popolnoma očistil, ker bi legle na dno vse odvisne sestavine mošta, s kipelnimi kvasnicami vred. Tedaj bi morali mošt pretočiti in čistemu dodati selekcioniranih kvasnic s približno 20 gramami amonijevega fosfata na hl; mošt bi se — seveda vedno pri primerni toploti — v sorazmerno kratkem času spremenil v prvovrstno vino.

Ker pa mošt ni bil ob trgatvi razsluzen, so se razvila vina, ki imajo vonj in okus po plesni, po gnilobi. Pri takih vinih ni važno, ali sta okus in vonj po plesni odvisna od gnilega grozdja ali od plesnive posode. Vonj »po sodu« ali »po lesu« je vedno odvisen od plesni, ki je na sodovih dogah. Za odpravo vonja in okusa po plesni uporabljamo v kletarstvu olje za črna in za žlahtna — a motna — bela vina ter kemično čisto zmleto lipovo oglje (eponit) za čista bela vina.

V kletarstvu uporabljamo dobro očiščeno oljčno olje, ki ni prav nič žarko. Za malo pokvarjena vina ga rabimo najmanj pol litra na hl, če pa vino močno zaudarja po plesni, ga rabimo tudi poldrug liter. Olja ne moremo kar zlititi v sod in premešati, ker se olje v polnem sodu sploh ne da premešati, saj je lažje kot vino in bi torej vedno ostalo na vrhu. Zato pa primešamo določeno količino olja vedno z malo količino vina v sodu, potem pa zlivamo ostalo vino na vrh in vsako toliko nekoliko premešamo. Po nekaj dneh, gotovo pa četrti dan, je vse olje zbrano na površini vina, z njim pa tudi vse snovi, ki so povzročale vonj in okus po plesni. Najbolj priporočljivo je, da tedaj vino takoj pretočimo. Če pretakamo na zrak, skozi pipo, naj ne bo ta močno odprta, posebno ne za zadnjo četrtino vina, ker bi se olje lahko zopet pomešalo z odtekajočim čistim vinom. Seveda prav vsega čistega vina ne moremo odcediti izpod olja in zato spravimo zadnje litra vina z vsem oljem vred v primerno posodo ali pletenko, kjer se bo po nekaj dneh zopet vse olje zbralo na vrhu. V tem primeru spravimo olje iz pletenke, če lijake podaljšamo cev grla, da sega skozi plast olja do vina in zlivamo v

lijak čisto vodo. To bo dvignilo olje in ga polagoma iztisnilo iz pletenke.

Olje vzame vinu samo vonj in okus, vse ostale snovi pusti nedotaknjene. Namesto oljčnega olja lahko uporabljamo tudi enološko (parafinsko) olje, s katerim se ravna kot z oljčnim.

Za odstranitev vonja in okusa po plesni iz belega čistega vina rabimo eponit ali zmleto kemično čisto lipovo oglje. Bistvena razlika med oljem in ogljem je, da spravi olje umazanijo, vonj in okus po plesni na površino vina, oglje pa vrže v drožje: olje deluje navzgor, oglje navzdol.

Količina oglja, ki je potrebna, je odvisna od višje ali nižje stopinje plesnobe oziroma okvare v vinu. Tako je lahko 50 gramov oglja preveč za kakšno vino, v drugem primeru je potrebna tudi desetkratna količina, kot npr. za odvzem vonja po petroleju, ko je redno potrebno vsaj pol kg oglja na hl. Določeno količino oglja enostavno premešamo z brentico ali vorni vina, to zlijemo k ostalemu vinu in premešamo. Priporočljivo je, da po nekaj urah ponovno premešamo, potem pa pustimo pri miru najmanj 10 dni. Tedaj čiščenje kontroliramo: Če se je črna prah že vsedel na dno ali se lepo vseda, pustimo vino pri miru še nekaj dni. To vino pretočimo in s tem ločimo popravljeno vino od drožja, kjer je združeno vse, kar je povzročalo vonj in okus po plesni. Če pa se ni drožje v celoti poleglo in je ostal del ogljenega prahu obešen v vinu, moramo vino tudi pretočiti, a mu takoj dodamo čistilo za čiščenje: tanin z gelatino, bentonite itd. Če pa se v 10-15 dneh ni poleglo sploh nič ogljenega prahu, potem je v vinu neko kipenje in je potrebno stanje takega vina dobro proučiti.

Če smo odstranjevali vonj in okus po plesni z ogljenim prahom, smo s tem odvzeli vinu nekoliko barve in čisto vino je na zunaj vodi podobno, kar pa za trgovino ni dobro. Takemu vinu je potrebno popraviti barvo. O barvanju vina pa bomo poročali prihodnjič.

Odblesk življenja v marmor je udahnil...

(Nadaljevanje s 3. strani)

izkleše kip v okras mesta. Mojster kleše dve leti, dokler ni vstal iz hladnega marmorja kip Davida, kot da je ustvarjen iz živega mesa.

Iz Florence je poklical mojstra papež Julij II., da mu izkleše veličasten nagrobnik. Med delom je med obema velikima duhovoma vzkliklo prijateljstvo, katero so pa izpodkopali nekateri zavistni kardinali. Michelangelo je poln dolgov pobegnil iz Rima. Papež je pa kmalu spoznal krivico in je Michelangela naprosil, naj poslika Sikstinsko kapelo. Mojster se je spočetka branil, ker se je čutil bolj gospodovavca oblike in ne barve. Po štirih letih dela, polnih notranjih dvomov pa tudi zadoščenja, je ustvaril mojstrovine, katerih še ni noben genij prekosil. Še preden so se barve posušile na freskah, je hotel papež peti sloves-

Žlahtne vrste jabolk

Poročali smo, da sta kultivarja jabolk Abbondanza in Morgenduft (imperatore) skoraj izključena iz trgovine med državami SET. Mogoče ju bo Belgija še uvažala, ker ji ni treba ščititi lastne proizvodnje jabolk. Drugače pa prihajajo v poštev za medsebojno trgovino naslednje sorte: Rosa di Caldaro (je vodilna v pokrajini Bocen), Golden Delicious, Red Delicious, Stark Delicious, Cox Orange, Jonathan in London Pippin. Pomni, da sorta »Golden Delicious« ne spada k družini »Delicious«, marveč je sorta za sebe, ki ima različno obliko in tudi okus. Za medsebojno trgovino v SET sta dovoljena samo razreda »extra« in »prima«. Vsakemu vagonu jabolk mora biti med dokumente priključena kopija spričevala ICE (ustanova za trgovino z inozemstvom) o izvršeni kontroli.

ZAHTEVE PERUTNINARJEV

Italijanski perutninarji zahtevajo od vlade, naj se prepove uvoz ali pa naj se znatno zviša carina na kurja jajca. Danes znaša carina 114 lir na kg, to je približno 6 lir na jajce, če računamo, da pride na en kg po 18-19 jajc. — Domačih jajc je trenutno toliko, da jih je potrebno konservirati.

Kaj pa topoli?

Danes predstavlja topolov les že več kot 40 odst. italijanske lesne proizvodnje. Leta 1962 je znašal pridelek topolovega lesa nad 2 milijona kub. m. Italijanski pridelovalci topolovega lesa pa niso zadovoljni, predvsem za to ne, ker so od gojenja topolov pričakovali mnogo več: pričakovali so večji prirastek, lahko prodajo in boljše cene ter manj dela, posebno za zaščito dreves pred različnimi škodljivci. Ugotavljajo tudi, da je inozemsko blago mnogo boljše, a kljub temu ne doseže zadovoljivih cen. Večina italijanskega blaga gre v papirnice, manj v tovarne celuloze. Izkazalo se je, da je z gojenjem topolov tako kot z drugimi kmetijskimi panogami: kdor skrbno goji in nudi topolom vsega, kar potrebujejo, dobi primerno in dobro odškodnino; kdor pa topole samo sadi in čaka potem čas dozoritve za posek, bo nasekal le malo in to slabega blaga, ki bo doseglo tudi slabo ceno, ker so ga poškovali škodljivci.

no mašo v prečudovitem svetišču. Nekaj let potem kleše nove umetnine v medičeskikh grobnicah v Florenci. Velikanski kipi noči in dneva, sončne zarje in temnega zahoda so nesmrtni simboli človeške bolesti. Dolga je vrsta drugih umetnin od veličastnega Mojzesa do bazilike sv. Petra, ki pričajo o nesmrtni ustvarjalni sili orjaškega duha, ki se je iz svoje veličine tudi rad ponižal k revnim in je z njimi delil svoj zaslužek. Čustva bolesti in veselja je prelivati tudi v svoje »Rime«. Snoval in delal je neprestano. Še šest dni pred smrtjo so odmevali udarci kladiva iz njegove delavnice. Neki petek v februarju 1564, ko so peli zvonovi večerno avemarijo, je prišel poslednji trenutek dneva, katerega je lepo označil v svojih pesmih:

»Od mojih dnevov zadnji...
prvi v najlepšem miru...«

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

POŽIG NARODNEGA DOMA PRI SV. IVANU

Medtem je od 18. julija do 2. septembra pretekel dober mesec in v tem času je bil Narodni dom pri Sv. Ivanu do tal požgan. Ta fašistovski zločin je odnose med poslancema Wilfanom in Ščekom nekoliko omilil.

Požig sam pa se je izvršil takole. V petek, 2. septembra, je ob 3. uri zjutraj pridrvel k Sv. Ivanu tovorni avtomobil, natlačen obo-

gledališke dvorane so ostali le črni ožgani tramovi in stranske stene.

DEMONSTRACIJE PROTI TISKARNI EDINOSTI

Požig Narodnega doma pri Sv. Ivanu ni bil edino nasilje, ki se je izvršilo ta dan v Trstu. List Il Popolo di Trieste je prinesel vest o nekem Bon Giovanniju, rojenem v Krminu na gori Cappucio, ki je s krampom odpiral grobove, da bi mrtva trupla oropal dragocenosti. Če je ta vest ustrezala resnici, ni bilo jasno, a list je dal zidovje v mestu nalepiti z novico in označil Bona za Slovenca.

To je fašiste napolnilo z gnevom proti Slovencem, kar je imelo svoje posledice. V gledališču Fenice so imeli fašisti sprejem, na katerem je govoril tudi poslanec Giunta, in po sprejemu proti 9. uri in pol je šla družba kakih 300 fantov pred tiskarno Edinost. V ulici Sv. Frančiška se je dvignilo kričanje in žvižganje, toda tiskarna je bila zastražena in vojaki so preprečili napad. Fašisti so morali oditi, vendar ob 1. in pol ponoči so se demonstracije pred tiskarno Edinost ponovile, toda iznova brez uspeha.

To je fašiste tako razsrdilo, da so hoteli imeti zadoščenje in so se še isti dan obrnili na Narodni dom pri Sv. Ivanu, od katerega so orožniki bivali par metrov, a niso ničesar opazili. Šele ko je bilo poslopje zažgano, so se pojavili orožniki in gasilci, da bi preprečili nesrečo v bližini.

Samo po sebi se razume, da orožniki niso nikogar aretirali.

»VITEZOM OGNJA«

Toda to ni bilo še vse. Fašisti so še isti dan vdrli v restavracijo »Evropa«, tu pretepli dr. Mikuletiča in dr. Slavika ter uničili pohištvo v vrednosti 20.000 lir.

Par dni zatem so fašisti zažgali sokolsko dvorano v Rojanu, ki je bila zavetišče rojanskih društev in obenem zadnja telovadnica v mestu in spodnji okolici.

Protij tem nasilstvom je protestiral poslanec Šček v brzojavki na ministrskega predsednika Bonomija, ki je sledil Giovanniju

99. Dr. E. BESEDNJAK

roženih fašistov. Okoli 20 mož se je približalo poslopju in našlo vse zaprto. Preplazilo je zidovje in z vrta vdrlo v notranjost palače. S sabo so vlekli velike posode bencina in iz njih polivali veliko dvorano in gledališki oder. Od tu so vdrli v kuhinjo in omočili, kar jim je prišlo v roke. Pojavili so se tudi v kleti, spustili iz sodov vino in razbili steklenice.

Ko je videla najemnikova družina, kaj jo čaka, je najemnik s služkinjo stekel v drugo nadstropje, da reši iz svojega stanovanja, kar se rešiti da. Spalnice so bile že polne fašistov, polivajočih iz svojih vrčev bencin po posteljah, po stolicah in vsem pohištvo. Desetorica fašistov je skočila s samokresi v rokah najemniku nasproti, ga zgrabila in vlekla s postrežnico nazaj v pritličje.

V tem je bila že vsa dvorana v ognju, rdeči plameni so hrumeli skozi okna in vrata na stopnice in razsvetljevali v krvavem svitu poslopje. Zločinska tolpa je zanetila v drugem nadstropju postelje in pohištvo, plamen in dim se je že valil iz najemnikovega stanovanja.

Najemnik je stal z ženo, dvema otrokoma in postrežnico v pritlični sobi in se ni smel ganiti. Deset fašistov z napetimi samokresi je stražilo družino, ki ni smela ziniti besede. Najemniku so hoteli zvezati usta z ruto. »Imejte usmiljenje z mojima otrokoma!« je vzkliknila najemnikova žena. »Vi,« je zarohnel fašist, »niste imeli na hribu Cappucio usmiljenja niti z našimi mrliči.«

Najlepši in največji kulturni dom, ki smo ga še imeli v Trstu, je bil uničen. Od lepe

Giolittiju. Ravno tako je poslalo v Rim protest Politično društvo Edinost.

Glasilo Edinost pa je priobčilo uvodnik »Vitezom ognja«, v katerem prijema Il Popolo di Trieste zaradi njegovega pisanja.

»Ti, Popolo, si nas v zasmeh povprašal, naj ti le povemo, kdo so oni, ki na Cappuciu zbirajo kosti naših mrličev. Danes ti lahko prav točno odgovorimo. Oni, ki se je pečal s tem lepim opraviлом, je Italijan. Sedaj, ko poznaš te zanimive podrobnosti, te vprašamo, ali te ni oblila rdečica sramu, ko smo ti povedali to resnico? Lepake, ki si jih nalepil po vseh zidovih Trsta v sramoto našega narodiča, so postali oznanjevalci tvoje sramote. Potrži jih hitro raz zidov, da ne bodo zardevali tvoji zvesti, ko bodo šli mimo.«

»Razkaži svoj moralni pogum in priznaj, da si storil težko krivico našemu narodu. Če živi v tebi nekaj viteške časti, boš imel poguma dovolj, da sam odločno obsodiš požig Narodnega doma in gledališke dvorane v Rojanu. Ali ti morda naenkrat primanjkuje poguma? Kako bi tebi, neustrašnemu junaku, odrekla hrabrost, ki je tvoja največja dika? Saj vendar nisi slabič, ki beži pred značajnim dejanjem!«

»Vedi, da upoštevamo mi le take sovražnike, ki niso le pogumni, kadar bijejo po neoboroženem sovražniku, temveč pogumni in odkriti vselej in povsod. Sovražnik, ki nima moralne moči dovolj, da popravi izgovoreno neresnico, naleti v naši javnosti na globok prezir.«

DVOBOJ?

Glavni urednik lista »Popolo di Trieste« Gino d'Angelo se je čutil užaljenega po članku, imenoval inženirja Menesinija in stolnika Lupetino za svoja predstavnika ter ju poslal v uredništvo Edinosti, da zahtevata od ravnatelja lista g. Maksa Cotiča pojasnila, oziroma zadoščenja.

Slo je očitvidno za dvoboj. Članka »Vitezom ognja« ni napisal g. Cotič, temveč jaz, zato sem se čutil prizadetega in se hotel javiti. Imel sem le en pomislek, da mi je kot katoliku zabranjeno sprejeti dvoboj. Obrnil sem se za nasvet na monsignorja Fogarja, ki je bil obenem moj katehet. Ta je menil, da je prepoved nepreklicna in se je moram brezpogojno držati.

(Dalje)

Profesor: Še v 16. stoletju je pa bil res le travnik poraščen s travo. V starih urbarjih se bere, da so celo kmetje s Stmavra imeli na Travniku tri kampe zemlje. Po letu 1520 pa pove testament plemiča Neuhäuserja, da so podpisali pogodbo v hiši »sita super Traunik prope rastellum«, to se pravi, ki leži nad Travnikom pri Raštelu. Marsikaj bi povedale te palače in cerkve naokrog, če bi znale govoriti. Zgodovinar Antonini piše, kaj se je zgodilo z luteranskimi knjigami, ki so jih našle reformacijske komisije, »fecero ardere sopra la piazza del prato o Traunik«. Pomenljivo ime! Po nemško so rekli »Am Auger«, pozneje so trg preimenovali v Piazza Grande in v novejšem času v Piazza Vittoria. Tu je vrvelo še v sivih časih bujno življenje zlasti za pust in ob posebnih prilikah. Prva palača iz leta 1540 je bila grofov Turnov, današnja prefekturna; potem grofov Kobenceljev in Semlerjev, kjer je bil pozneje jezuitski samostan, potem vojašnica; danes

R. B. 3. Sprehodi po Gorici - za pust, malo za res

pa vidite moderno palačo socialnega skrbitstva!

Marjuta: Ja, pa zavinarske cerkve ne pozabite in tisti steber s svetnikom na vrhu. Se spominjam, da je stal na sredi trga, tisti je učil to pravo vero.

Profesor: Saj sem hotel tudi to povedati. To prelepo cerkev v baročnem slogu so začeli zidati jezuiti že 1621. Za stoletnico reda 1640 so postavili tisti steber svetega Ignacija, ki je ena izmed najbolj znamenitih prič goriške zgodovine. Pod njim so odsekali glave trem baronom Panizzoli, ker so lastno mater ubili. Leta 1713 so pod istim stebrom sekali glave tolminskim puntarjem, ki so si upali z golimi rokami iti nad prevzetno gospodo. Tri leta kasneje so na Travniku taborili od potresa preplašeni Goričani v najhujši zimi. Pa tudi veselje je bilo na pretek, ko so cesarji obiskovali Gorico, posebno še ko so 1851 izvolili za

župana dr. Doljaka. Napoleonovi grenadiriji so taborili na Travniku in druge vojske, vse do zadnje. O, kaj je vse videl naš Travnik!

Sandro: Čakajte malo, najlepše je pa bilo takrat, ko je prišel Franc Jožef na obisk in je teklo vino namesto vode iz Neptunove fontane. Poštene krčme so točile pristno kapljo že v starih časih po vseh mestnih trgih. Na Stolnem je bila znana gostilna pri »Papežu«, v Raštelu so se imenitniki ustavljali »pri Berlinu«, na Travniku je imela gospoda v sedanji »Evropi« svoj Caffè Nobile. V Gosposki ulici je bil Bajlon in Tri Krone. Na Kornu so se ustavljali pri Rajhu, prej pa še pri Fajferju. Točili so ga pa liter po 20 krajcarjev, hm! Marjuta, borta, rečem vam to je bilo življenje po goriških trgih!

(Nadaljevanje na 9. strani)

ŠPORTNI PREGLED

Pregled italijanskega nogometnega prvenstva prve lige

Predvideva se končni uspeh Bologne

V nedeljo so italijanske ekipe prve lige odigrale 21. kolo državnega prvenstva. Razen zmage ekipe Genoa (nad Laziem 4:1) in moštva Juventus (nad Sampdoria 1:0) so se vse ostale tekme končale z neodločenim izidom. Zelo pričakovani dvoboji so bili Fiorentina - Bologna (0:0), ter Mantova-Inter (2:2).

Po teh tekmah je vrstni red na lestvici naslednji:

1. Bologna 33, 2. Milan 32, 3. Inter 31, 4. Juventus 28, 5. Fiorentina 27, 6. Roma in L. R. Vicenza 22, 8. Atalanta 20, 9. Genoa, Spal, Mantova, Catania in Torino 18, 14. Lazio 17, 15. Modena 16, 16. Sampdoria in Bari 14, 18. Messina 12.

Če upoštevamo angleško povprečje, ugotovimo, da razlika med Bologno in obema milanskima ekipama ne znaša ene, oziroma dveh točk, temveč tri. Bologna je namreč samo devetkrat igrala na domačem igrišču, medtem ko je gostovala kar dvanajstkrat. Milan je enajstkrat igral doma, Inter pa desetkrat, Bologna je do sedaj zmagala v trinajstih tekmah, zaigrala neodločeno sedemkrat ter bila samo enkrat poražena. Najboljši napadavec je Nielsen, ki je sam zabil 15 golov, sledita nato Bulgarelli (8) in Pascutti (6 golov). Danec Nielsen je tudi najboljši strellec prvenstva. Skupno je Bologna zabila 37 golov (le Milan je en gol več), prejela pa jih je 12 (najmanj od vseh ekip). Ekipa iz Bologne je seveda uspešna na domačem igrišču (7 zmag in le dva neodločena izida), toda tudi kot gost je učinkovita (6 zmag, 5 neodločenih izidov in en poraz). Strokovnjaki predvidevajo, da ima Bologna največ možnosti za končno zmago, ker mora zaigrati doma kar osem tekem, medtem ko mora gostovati samo še petkrat.

Bologna je zelo vibrano moštvo, čeprav se zdaj pričinja tudi ostro braniti. Vratar Negri je tako rekoč nepremagljiv, odlična je tudi obramba: Furlanis, Pavinato, Tumburus, Janich, Fogli, prodoren pa je napad: Perani, Bulgarelli, Nielsen, Haller, Pascutti. Veliko zaslužno za učinkovito igro ima prav gotovo Nemeč Haller, ki je vsako nedeljo med najboljšimi.

Resen tekmeč za častni naslov je lanski prvak Inter, ki ima le dve točki manj od Bologne. Interju se je prej nekaj zataknilo, zdaj pa polagoma prihaja v polno moč, čeprav so njegove zmage minimalne. Zelo učinkoviti so bili črno-plavi v zadnjih treh tekmah, saj so izven Milana nabrali kar

pet točk. Inter je do sedaj trinajstkrat zmagal, dosegel pet neodločenih izidov ter doživel tri poraze. V Milanu je Inter bil enkrat poražen, trikrat je bil prisiljen oddati točko nasprotnikom ter šestkrat odšel z igrišča kot zmagovavec, kot gost pa je sedemkrat zmagal, dvakrat remiziral ter bil dvakrat poražen. Zabil je 26 golov, prejel pa jih je 15. Najboljši strellec Interja je krilo Jair (8 golov). Strokovnjaki menijo, da mora Ferrerova ekipa oslejš resno igrati, če hoče obdržati častni naslov tudi za leto 1964.

V nekakšni krizi je Milan, ker več dobrih igravcev ne nastopa (Rivera, Maldini itd.) in tudi nekateri drugi nogometaši ne kažejo posebno odločne igre. Milan je trinajstkrat zmagal, dosegel šest neodločenih izidov ter doživel dva poraza; zabil je 38 golov (največ), prejel pa jih je 16. Dobri napadavci so Altafini (10 golov), Amarildo (7 golov) ter Rivera (6 golov).

Čeprav se bo boj za prvo mesto odvijal med omenjenimi tremi ekipami, nista Juventus in Fiorentina popolnoma obupali. Juventus je zelo dobra na domačem igrišču (sedem zmag in štirje neodločeni izidi), medtem ko je Fiorentina doma precej radodarna (oddala je do sedaj 6 točk). Črno-beli so dobri v napadu (35 golov), medtem ko so igralci Fiorentine odlični v obrambi (samo 13 prejetih golov). Odlična sta napadavca Hamrin (Fiorentina) ter Sivori (Juventus) oba s trinajstimi goli. Tudi Nene (Juventus) s sedmimi ter Petris (Fiorentina) s šestimi goli spadata med boljše strelce.

S precejšnjo razliko sledi glavnina, ki jo vodita Roma in L. R. Vicenza. Obe ekipi sta zelo nestalni. Roma je zelo šibka kot gost (2 zmagi, 2 ne-

odločena izida ter 6 porazov), medtem ko je Vicenza dobra izven domačega igrišča (doma je trikrat izgubil, štirikrat zaigral neodločeno ter le štirikrat zmagal), saj je bil samo trikrat poražen (3 zmage in 4 remiji). Dober strellec je Vinicio (Vicenza), ki je zabil 10 golov. Atalanta ima šibko obrambo (28 golov) ter dobrega Domenghinija (7 golov). Na devetem mestu je kar pet ekip: Genoa, Spal, Catania, Mantova in Torino. Tako Mantova kot Torino sta moštvu, ki sta kar desetkrat zaigrali neodločeno od 21 zaigranih tekem. Dobri napadavci so: Peiro (Torino), Fanello in Danova (oba Catania).

Zelo čudna ekipa je Lazio, ki igra boljše na tujem kot na domačem igrišču. Izven Rima je Lazio dosegel kar štiri zmage ter en neodločen izid (6 porazov tudi, doma pa je samo dvakrat zmagal), dosegel štiri nerešene rezultate ter štiri poraze. Praktično je izgubil v Rimu kar 12 točk od razpoložljivih 20, izven Rima pa je osvojil 9 (le vodilne ekipe so igrale bolje). Lazio je poleg tega moštvo, ki zabija malo golov, a jih tudi ne prejme mnogo.

V boju za obstanek v prvi ligi sta Modena in Sampdoria. Ta je zelo slaba kot gost (osvojila je samo tri točke) in zelo slaba v obrambi (34 prejetih golov). Najboljša igravca omenjenih ekip sta Da Silva (Sampdoria) in Brighenti (Modena), ki sta dosegla 8 oziroma 6 golov.

Zelo šibek je Bari, ki se trenutno nahaja na predzadnjem mestu lestvice. Bari je od 20 točk, ki jih je imel na razpolago doma, podaril nasprotnikom kar 13. Bari, ki je do sedaj zabil samo 9 golov (negativni višček), je samo dvakrat zmagal v 21 tekmah, dosegel 10 neodločenih izidov ter 9 porazov.

Najslabše moštvo prvenstva je Messina, čeprav ima odličnega strelca (Morelli je dosegel 8 golov). Obramba Messine je zelo šibka (37 golov), poleg tega je moštvo kot gost neučinkovito.

Strokovnjaki trdijo, da je to prvenstvo zelo zanimivo in da bo takšno prav do konca. Kdo bo osvojil častni naslov? Bologna, Inter ali Milan. Stevilke na lestvici predvidevajo prvo ekipo, toda vsi vemo, da je žoga okrogla in da se na igrišču v 90 minutah lahko marsikaj zgodi.

ŽENA IN DOM

NEGA LAS IN LASISCA

Lasišča so lahko normalna, mastna ali suha, zato je dobro, da se prepričamo, kakšno lasišče imamo. To napravimo tako, da s čistim kazalcem drgnemo eno minuto po lasišču, nato pa kazalec pritisnemo na cigaretni papirček. Omenjeni poskus delamo 2 do 3 dni po umivanju glave, seveda ne smemo takrat las barvati. Ako bo odtis prsta na papirju masten, pomeni, da imamo mastno lasišče. Pri srednjemastnem lasišču bo odtis prsta na papirju takšen, kakršen bi bil poleti, če bi na papir pritisnili oznojen prst. Pri suhem lasišču bomo odtis prsta komaj poznali ali pa ga sploh ne bo. Pri negi vseh treh vrst lasišča se moramo držati teh predpisov:

Pri vsakodnevem česanju ne smemo močiti las! Ko umivamo glavo, moramo lase dobro izprati in jih na koncu izpiranja še splakniti v vodi, ki smo jo okisali. Svetlolaske naj raje rabijo limonin sok, temnolaske pa kis.

Voda, v kateri umivamo lase, ne sme biti prevročna, ker se v vroči vodi lasje napnejo in postanejo potem krhki. Tudi prehladna voda ni priporočljiva, ker ne izpere z las odvečne maščobe in umazanije, poleg tega pa se lahko tudi prehladimo v glavo.

Po umivanju moramo lase dobro posušiti. Lahko jih sušimo na soncu, lahko pa tudi v toplem prostoru s fenom ali brez njega. Med sušenjem jih razčesavamo! Ne hodimo z mokrimi lasmi okoli, niti jih ne vezimo v ruto, da se bodo ponoči med spanjem posušili. Ako jih sušimo pod kapa v frizerskem salonu, poskrbimo, da ne bo kapa prevročna.

Za česanje las rabimo rožene glavnike in ne nestrde ščetinaste krtače. Česalni pribor iz nylona zavrzimo. Le roževina in ščetine so proizvedli kože in le ti dve snovi se po konzistenci prilagata konzistenci las. Nylon je pretirna snov, ki lahko okvari lasišče in lasno deblo.

Tupiranje las je škodljivo. Prav posebno pa lahko okvarimo lasišče in lase, če jih vsak dan ne prečešemo. Med lasmi se namreč vsak dan naberejo delci prahu in nesnage, mnogokrat tudi različni povzročitelji bolezní. Le z rednim česanjem in

krtačenjem lahko lase očistimo, ker bi drugače bakterije imele ugodno gojišče in mir, da se nemoteno razvijajo. Nič čudnega ni potem, če lasje izpadajo.

S hladno trajno se zadovoljimo le enkrat v letu. Preden damo lase znova kodrati, morajo toliko odrasti, da lahko ostrizemo vse tiste dele, ki so že bili kodrani.

Ako barvamo lase, izberimo vedno isto znamko barve.

Poleg teh splošnih pa še nekaj navodil za vsak tip lasišča posebej.

Srednje mastne lase operimo vsakih 14 dni ali tri tedne s šamponom in toplo vodo. Večkrat na dan lahko lase krtačimo.

Mastno lasišče in lase operemo s šamponom in toplo vodo vsakih 10 do 14 dni. Lasišču in lasem bo dobro delo, če jih kdaj pa kdaj krtačimo in češemo na soncu. Z desetminutnim krtačenjem v vse smeri bomo zmerno osušili lasišče in lase. Enkrat mesečno smemo lasišče namazati z alkoholom, ki mu dodamo salicilne kisline.

Suho lasišče in suhe lase moramo na večer pred umivanjem glave namazati z oljem. Pri tem nam lahko koristi ricinusovo olje, lahko pa tudi mandeljnovno. Glavo umivajmo vsake tri tedne. Suhim lasem lahko škoduje umivanje z navadnim šamponom, ker je ta preveč alkalen. Za umivanje suhih las so primernejši jajčni ali oljnati šamponi ali pa navaden jajčni rumenjaki. Skrbno moramo potem lase splakniti. Ako nismo pred umivanjem namastili lase z oljem, jih moramo še mokre namastiti z mastno lasno kremo. Suhe lase moramo zelo pridno krtačiti, da odstranimo iz njih morebitne drobne luske. Beliti jih smemo zelo previdno.

Lasje so lepi in gosti in lasišče je zdravo le takrat, ko je zdravo vse telo in ko vsi organi opravljajo brez motenj svoje delo. Veliko važnost ima tu naša prehrana, ki mora biti raznolika in bogata z zelenjavami in mlečnimi izdelki, ne smejo pa nam primanjkovati mašne količine mesa in jajc. Čim bolj bo torej naša hrana raznolika, tem lažje bo telo iz nje izbralo, kar rabi. Le tedaj bo organizem zasnoval zdravo lasišče, iz katerega bodo poganjali gosti, lepi lasje.

Sprehodi po Gorici - za pust, malo za res

(Nadaljevanje z 8. strani)

Marjuta: Moj vi, saj se jaz še bolje spomnim kot vi, ki vam gre samo oštarija po glavi. Jaz pa vem, kako je bilo prav na Travniku za semenj svetega Andreja. To vidite je bilo življenje! Kazali so tudi tako veliko kačo, ki je šest mesecev jedla in šest mesecev jedla ne...

Sandro: Ma, čakajte malo, v kakšnem jeziku pa govorite, botra Marjuta?

Marjuta: Vsi zlodji, mislim da po naše! Komedijant je vpil: Serpente che sei mesi mangia si, sei mesi mangia no! Vsi smo drli noter! Kaj nisem prav povedala? Profesor, pa vi povejte!

Profesor: Prav, prav, takrat so goriški tugi služili trgovini in zabavi, prav kakor danes. Bistvo življenja se ne spremeni, samo zunanost in okoliščine so drugačne. Poglejte danes, kakšno lice ima Travnik! Hiše pod gradom so po večini iste kot pred sto in dvesto leti. Pročelja so malo prebarvali in po vojni popravili. Nov je le predor proti nekdanjemu Živinskemu trgu. Veliko trikotno obliko je pa trg ohranil še iz prvih časov.

(Dalje)

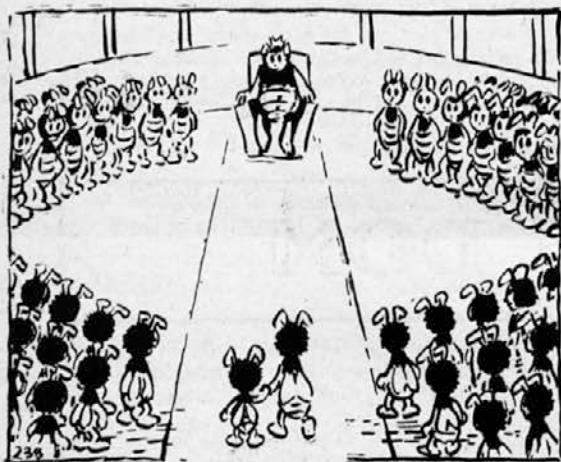
235. Poveljnik sršenov je nemirno čakal pred panjem. Bojni hrup je naraščal, vhod je bil zaprt, sršeni v panju niso več odgovarjali na njegove klice. Jezno in s težkim srcem je zaukazal umik. Preostali sršeni so se zbrali na jelki. Poveljnik jih je preštel in v žalosti se mu je zmračil obraz. Več kot polovica sršenov je manjkala!

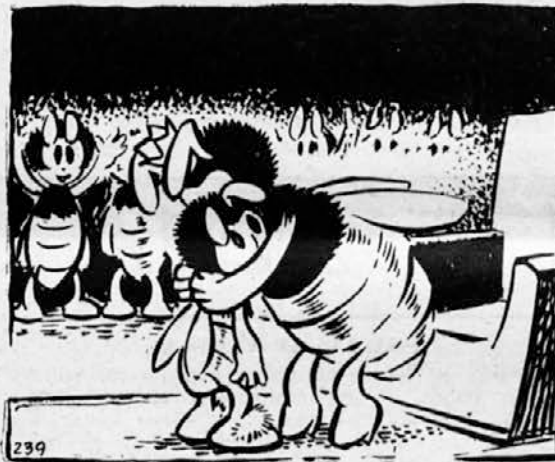
236. Maščevalnost razbojnika ga je gnala v nov napad, da bi poplašal čebelam hud poraz, a razum ga je svaril — v drugem napadu bi vsi padli. Zato je poslal v panj sršena — mirovnega odposlanca. V roke mu je potisnil bel jasminov list in dejal: »Reci, naj nam vrnejo ujetnike in obljubi, da nikoli več ne bomo napadli njihovega panja.«

237. Zbežan odposlanec se je kmalu vrnil s ljčnim odgovorom: »Jetnikov nimamo. Vsi naš danci v panju so mrtvi. Vaši obljubi, da ne bomo več napadli, ne verjamemo. Pridite, kadar hočete — vedno vas bomo sprejeli tako, kot smo vas prej nes!« Sršeni so morali priznati svoj poraz. Po in osramočeni so odleteli domov.

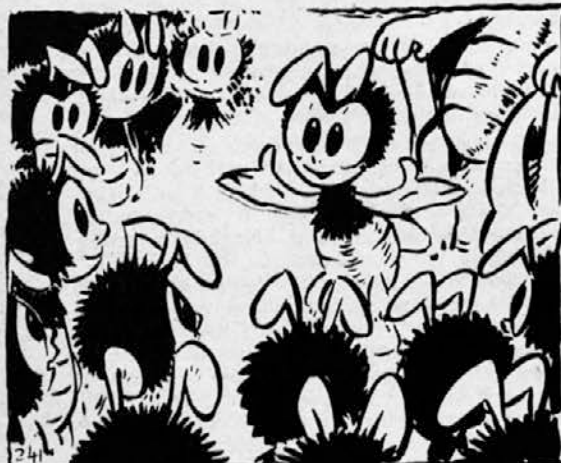
238. Utrujene Maje bojni hrup ni prebudil. Zbudila jo je šele kraljičina služabnica z naročilom, naj pride v prestolno dvorano. Velika sobana je bila polna čebel. V vrstah okrog kraljice je manjkala marsikatera hrabra poveljnica in v dvorani je bilo kljub zmagi tiho in slovesno. Maji so se zašibila kolena, ko jo je kraljica poklicala.

239. Maja je obstala pred njenim prestolom, kraljica pa je stopila k njej in jo objela. Ne, tega Maja ni pričakovala. Od ganjenosti je zajokala. Kraljica jo je tolažila in ji velela, naj pove vsem čebelam svojo zgodbo. In Maja je pripovedovala o sršenih, o njihovem nočnem posvetu in o svojem begu, da bi mogla posvariti domače mesto.

240. Potlej ji je kraljica naročila, naj pove vse, je doživela v širnem svetu. Najprej v zadregi, tem pa vedno bolj zgovorno, je Maja pripovedovala o kačji pastirici Smuklji, o kobilici in o muhi lažnivem in dobrosrčnem Niku, o njegovi pomoci, ko je bila ujeta v pajkovo mrežo in o vseh bitjih, ki jih je bila srečala.

241. Potem je Maja maľce premolknila. Kako naj pove čebelam o svojem srečanju s prekrasnim cvetnim palčkom in o čudovitem doživetju v mesečni noči, o tihih uspavanki? Pa je le poskusila. Celo nežno uspavanko je zabrenčala in takrat se je še matici orosilo oko. »Srečna Maja, kaj vse si doživela!« je zašepetala kraljica.

242. Ko je bilo Majine zgodbe konec, je povzela besedo kraljica. »Nisi pozabila domovine in tudi življenje bi dala, da bi jo rešila. Zato smo ti vsi hvaležni. Poslej boš ostala pri nas, imenujem te za svojo svetovalko, kajti vse, česar si se v svetu naučila, naj koristi tvojemu domu.« Čebele so ta sklep navdušeno pozdravile.

243. Tako je Maja po svoji vrnitvi domov postala kraljičina svetovalka in prijateljica. S svojimi sveti in izkušnjami si je pridobila ugled in šovanje vsega čebeljega mesta. Kadar pa je na glava, je Maja poletela k stari Kasandri, da bi ji in njenim mladim varovankam pripovedovala je doživljaje in jim pobrenčevala prelepo uspavanko.